

Czynniki chłodnicze z grupy A2L w chłodnictwie komercyjnym — podstawy

Czym jest grupa bezpieczeństwa A2L?

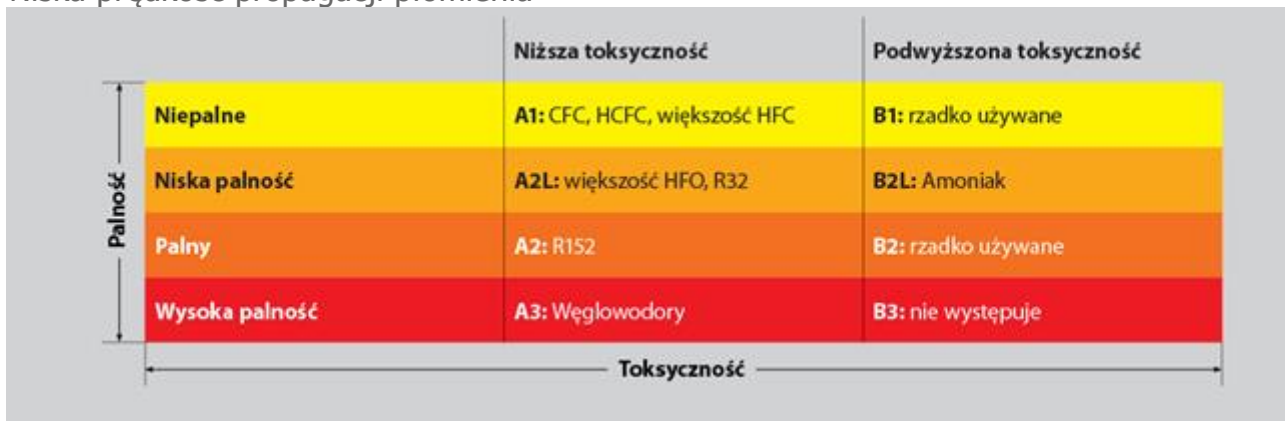
Podobnie jak norma ASHRAE 34, norma ISO 817 "Czynniki chłodnicze – oznaczenia i klasyfikacja bezpieczeństwa" podaje jednoznaczny system przypisywania oznaczeń toksyczności i palności czynników chłodniczych.

W tym przypadku, A2L oznacza niższą palność i niższą toksyczność w porównaniu do innych grup — jest to druga najbezpieczniejsza grupa w tej klasyfikacji.

A = Nietrujący

2 = Palny

L = Niska prędkość propagacji płomienia

Które czynniki klasyfikuje się w grupie A2L?

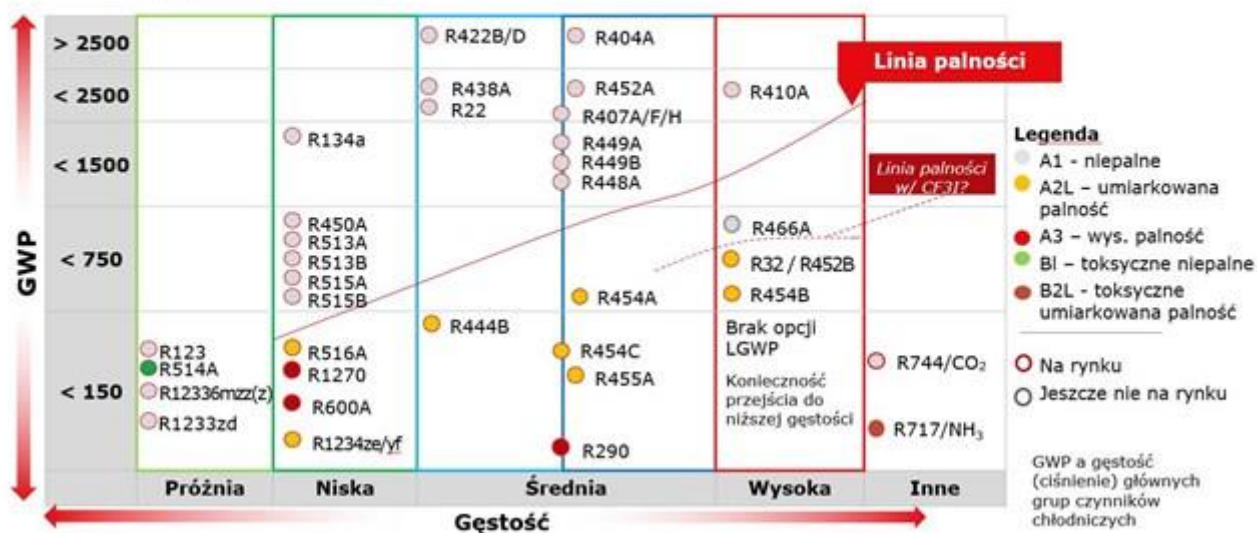
R1234yf	GWP 4
R1234ze	GWP 6
R454C	GWP 146
R455A	GWP 145
R454A	GWP 238
R454B	GWP 466
R447A	GWP >500

R32	GWP 675
R452B	GWP 676

Wykres pokazuje, jak substancje z grupy A2L mają się do innych czynników chłodniczych pod względem wartości współczynnika GWP i gęstości.

Główne alternatywne czynniki chłodnicze

Obraz ciągłej transformacji

Jakie są główne zalety czynników z grupy A2L?

Zasadniczą zaletą jest poziom wartości współczynnika GWP. W porównaniu do popularnego czynnika R134a, substancja z grupy A2L oznaczona jako R1234yf charakteryzuje się nawet o 99% niższym GWP. Niski bądź bardzo niski poziom GWP sprawia, że czynniki z grupy A2L stanowią atrakcyjną opcję wobec coraz bardziej restrykcyjnych przepisów.

Ponieważ ich fizyczne własności są podobne, jak w przypadku substancji HFC, czynniki te są stosunkowo łatwe w użyciu i nie niosą ze sobą dodatkowych komplikacji w budowie układu. Ponadto, większość narzędzi instalatorskich nadaje się także do pracy z czynnikami grupy A2L.

Wreszcie, chociaż klasyfikuje się je jako "lekko palne", czynniki z grupy A2L można bezpiecznie wykorzystywać w większości urządzeń chłodniczych, klimatyzacyjnych i pomp ciepła, gdyż trudno jest je zapalić.

Jak czynniki z grupy A2L sprawdzają się w układach chłodniczych?

Czynniki grupy A2L wykazują lepsze osiągi i efektywność niż wiele płynów naturalnych i substancji z grupy A1 — czyni to z nich wszechstronną opcję przy wykorzystaniu odpowiednich elementów wyposażenia i średnic rurociągów.

Praca z czynnikami z grupy A2L — bezpieczeństwo i ograniczanie zagrożeń

Co w praktyce oznacza "lekka palność"?

Do zapalenia substancji z grupy A2L potrzeba przynajmniej 1000 razy więcej energii niż w przypadku większości czynników z grupy A3 o wyższej palności.

Oznacza to, że nie dojdzie tu do zapłonu od wyrzuconego papierosa bądź grzejnika. W warunkach testowych nawet otwarty płomień ma trudności z zapaleniem czynnika z grupy A2L.

Co więcej, oznaczenie "L" świadczy o niskiej prędkości propagacji płomienia. Zatem, nawet w przypadku pojawienia się ognia, substancje te palą się powolnie i są samogasnące.

Kiedy czynnik z grupy A2L może się zapalić?

Substancje z grupy A2L wymagają do zapłonu dużego stężenia. W praktyce, dopiero duży wyciek do zamkniętej przestrzeni może doprowadzić do osiągnięcia dolnej granicy palności, która wynosi około 300 g/m³.

Ponadto czynnik chłodniczy musiałby też być wystawiony na działanie otwartego ognia lub innego źródła zapłonu o wysokiej energii.

Testy laboratoryjne pokazują jednak, że w większości przypadków nawet palnik z trudem inicjuje zapłon substancji z grupy A2L.

Czy jakieś czynniki z grupy A2L są bardziej palne od pozostałych?

Tak, niektóre substancje mają niższą dolną granicę palności i energię zapłonu, a jednak należą do tej samej grupy: A2L.

Co to jest dolna granica palności?

Aby utworzyć palną mieszaninę, czynnik chłodniczy musi uzyskać pewne stężenie w powietrzu. Najniższe takie stężenie nazywa się dolną granicą palności (lower flammability limit - LFL).

Dla czynników grupy A2L granica ta wynosi ponad 100 g/m³; zwykle ponad 300 g/m³.

Oznacza to, że czynnik z grupy A2L do utworzenia mieszaniny palnej wymaga dziesięciokrotnie wyższego stężenia w powietrzu niż substancja z grupy A3.

Przy zastosowaniu prostych środków bezpieczeństwa, jak odpowiednia wentylacja zamkniętych przestrzeni, ewentualność zapłonu czynnika grupy A2L jest bardzo mało prawdopodobna.

Jakie środki ostrożności należy przedsięwziąć?

Chociaż ryzyko zapłonu jest niskie, trzeba pamiętać, że czynniki z grupy A2L są jednak palne — podlegają więc przepisom bezpieczeństwa.

Kluczowe jest korzystanie z dostosowanego wyposażenia chłodniczego.

Oprogramowanie [Danfoss Coolselector®2](#) pozwala najszybciej znaleźć odpowiedni wyrób do danego zastosowania.

Istnieją też ograniczenia napełnienia nominalnego, których trzeba mieć świadomość. Zgodnie z normą EN 378-2, przy zachowaniu podstawowych środków bezpieczeństwa w pojedynczym obiegu może się znajdować do 11 kg czynnika z grupy A2L, zaś w przypadku dodatkowych zabezpieczeń – jak system wykrywania wycieków – do 54 kg.

W przypadku wątpliwości co do zastosowania danego podzespołu prosimy o kontakt w celu konsultacji z ekspertem.

Czy usterka elementu układu, wyciek bądź iskra elektryczna mogą być przyczyną zapłonu czynnika z grupy A2L?

Weźmy jako przykład nasze nowe agregaty skraplające typu Optyma™.

W toku modelowania komputerowego i testów rzeczywistych urządzeń firmy Danfoss w środowisku palnym, nie zaobserwowaliśmy zapłonu.

Ale jak w przypadku każdego innego układu chłodniczego, ważne jest wykorzystanie odpowiednich podzespołów oraz przestrzeganie limitów napełnienia i spełnienie w ten sposób wymogów bezpieczeństwa dla danego urządzenia.

Obszary zastosowania i dobór czynników grupy A2L

Czy ma znaczenie, który czynnik z grupy A2L pracuje w danym urządzeniu?

Tak, w zależności od zastosowania i parametrów pracy należy dobrać odpowiedni czynnik chłodniczy. W pewnych przypadkach lepszą opcją może być nawet czynnik z grupy A3.

Oto parę przykładów:

- **Układy średniotemperaturowe o wydajności od 2 do 40 kW:** R454C, R455C and R1234yf
- **Mniejsze układy, poniżej 2 kW:** R290 (A3 class)

Czy czynniki z grupy A2L można stosować do retrofitu istniejących układów?

Nie. Można z nich korzystać tylko w nowych układach.

Jakie są ograniczenia ilości czynników z grupy A2L w układach chłodniczych?

Zależą one od zastosowania. Przykładowo, dopuszczalne napełnienie dla urządzenia klimatyzacyjnego będzie inne niż dla instalacji przy komorze chłodniczej.

Norma EN-378 wymaga też uwzględnienia lokalizacji układu oraz dostępności i wielkości pomieszczenia. Limit ilości czynnika będzie inny w przypadku układu znajdującego się w ograniczonej przestrzeni wewnętrznej i dla komory chłodniczej z dachowym agregatem skraplającym.

Wykorzystanie mikrokanałowych wymienników ciepła pozwala znacznie zmniejszyć potrzebną ilość czynnika w instalacji — dając większą swobodę prowadzenia przewodów, umożliwiając osiągnięcie większej wydajności chłodniczej itd.

Zapoznaj się z naszym materiałem [o napełnianiu układów czynnikami z grupy A2L](#), gdzie pokazano, jak obliczyć napełnienie dopuszczalne dla różnych przypadków — a także inne kluczowe wielkości.

Boję się, że wkrótce znów nastąpi zmiana przepisów. Jak wybór czynników z grupy A2L chroni przed tą ewentualnością?

Przewidujemy, że czynniki z grupy A2L pozostaną z nami na długo, toteż teraz jest najlepszy czas na przejście na tę opcję.

Poprawka z Kigali do Protokołu Montrealskiego wymaga stopniowej redukcji równoważnej emisji CO₂ o 85% do 2036 roku, zaś europejskie rozporządzenie F-gazowe zakłada zmniejszenie dostępności czynników fluorowanych o 79% do roku 2030.

W spełnieniu tych zaostrzających się przepisów środowiskowych mogą pomóc właśnie czynniki chłodnicze z grupy A2L, które niskimi wartościami współczynnika GWP równoważą lekką palność.

Dlaczego nie można stosować tylko naturalnych czynników chłodniczych, jak CO₂ czy R290?

Czynniki naturalne stanowią atrakcyjną alternatywę długoterminową. Jednak każdy z nich niesie ze sobą specyficzne wyzwania.

Węglowodory wymagają spełnienia wyższych standardów bezpieczeństwa i podlegają limitom napełnienia nominalnego.

Układy na CO₂ są nieco bardziej skomplikowane, posiadają inną konfigurację i wyższe ciśnienia robocze.

Oba przypadki wymagają dodatkowej wiedzy i szkoleń.